
Guidebook

on EUROPIA pedagogical concept

Co-funded by
the European Union

Zawartość

Część 1. Koncepcja EUROPIA	3
Część 2. Aspekty organizacyjne szkół letnich	6
Uczestnicy	7
Czas trwania	7
Format	7
Lokalizacja i zakwaterowanie	8
Struktura szkoły letniej	8
Struktura Szkoły Letniej	9
Zaangażowanie uczestników przed i w trakcie Szkoły Letniej	10
Część 3. Plan edukacyjny realizacji procesu edukacyjnego w szkole letniej na kółkach	10
Wymagania wstępne	11
Uzasadnienie	11
Zapewnienie techniczne procesu szkoleniowego	12
Treści tematyczne modułu szkoleniowego	13
Część 4. Dydaktyka	14
Podejścia pedagogiczne w ramach projektu EUROPIA	15
Metody nauczania	16
Nowoczesne strategie nauczania	17
Nauczanie interaktywne	17
Nowoczesne metody pedagogiczne	18
Realizacja w Szkole Letniej	18
Adaptacja internetowa	19
Zgłoszenie do Szkoły Letniej	20
Część 5. Ocena i informacja zwrotna	21
Proces ewaluacji: etapy i narzędzia	24
Proces sprzężenia zwrotnego	25
Część 6. Proces ukończenia pilotażu OWSS	25
Część 7. Dalsza lektura	26

Część 1. Koncepcja EUROPIA

Koncepcja pedagogiczna EUROPIA powinna pomóc społeczności akademickiej w nauczaniu społeczno-kulturowej ewolucji europejskich wartości, historii i polityki w szkołach letnich na kółkach i regularnych zajęciach uniwersyteckich. Multidyscyplinarny charakter procesu integracji europejskiej, w kontekście silnie uwarunkowanym przez szybko zmieniające się europejskie środowisko edukacyjne, wymaga interdyscyplinarnego podejścia z punktu widzenia kilku dyscyplin (np. nauk politycznych, prawa, socjologii, antropologii, kultury i historii). Uczestnicy z sześciu uniwersytetów w sześciu krajach europejskich zaangażowanych w projekt EUROPIA (Polska, Chorwacja, Serbia, Bułgaria, Rumunia i Hiszpania) o multidyscyplinarnym pochodzeniu zebrali się, aby zaprojektować materiały dydaktyczne i koncepcję szkolenia w tym celu.

Proces boloński ma na celu zwiększenie harmonizacji europejskich systemów edukacyjnych i standardów jakości. Jednym z priorytetów koncepcji EUROPIA jest ponowne przejrzenie wcześniej przygotowanych materiałów pedagogicznych i podkreślenie podobnych odczytów historii narodowych i europejskich, kultur, polityki itp. z tego interdyscyplinarnego podejścia. Celem Przewodnika jest rozwijanie kompetencji kadry akademickiej w tym zakresie poprzez opisanie proponowanych podejść do nauczania o społeczno-kulturowej ewolucji europejskich wartości, zasad i tożsamości.

Projekt ten powstał jako odpowiedź na wspólne uznanie przez członków konsorcjum potrzeby dalszego zaangażowania w formułowanie i przygotowywanie jakościowo nowych materiałów edukacyjnych. Ich głównym celem jest budowanie mostów dla lepszego zrozumienia europejskiego dziedzictwa narodowego, kultur i tradycji, które przyczyniają się do istnienia wymiaru europejskiego. Chociaż projekt koncentruje się wokół procesu integracji europejskiej, podchodzi do tworzenia materiałów edukacyjnych w sposób inkluzywny, uznając perspektywę zarówno państw UE, jak i państw, które jeszcze nie są członkami UE, i dążąc do prawdziwie zjednoczonej Europy.

Projekt ten buduje i rozszerza wiedzę oraz materiały edukacyjne zainicjowane przez większość członków tego konsorcjum trzy lata temu w ramach projektu **Rediscovering „NewEurope”**: On-Wheels summer school for Balkan/Central and Eastern Europe trans-border history and politics 2020-1-PL01-KA203-081999 (ReNewEurope), finansowanego przez program Erasmus+ UE. W ramach tego projektu partnerzy opracowali cztery tematyczne pakiety edukacyjne:

1) Mniejszości i większości .

Materiały szkoleniowe oferują zarówno socjologiczną, jak i historyczną perspektywę różnorodnych zjawisk społeczno-kulturowych związanych z tożsamością i interakcjami społecznymi między różnymi grupami społecznymi (mniejszościowymi i większościowymi) w krajach europejskich.

2) Praworządność i integracja europejska.

Materiały szkoleniowe koncentrują się na rozwoju, stosowaniu i problemach stosowania zasad demokratyzacji i praworządności, zwłaszcza w kontekście regionalnym i globalnym. Zrozumienie tych

historycznych, prawnych i politycznych pojęć jest szczególnie ważne. Szczególną uwagę poświęca się badaniu, w jaki sposób te idee rozwijały się w ramach procesu integracji europejskiej.

3) Tożsamość i nacjonalizm.

Nacjonalizm to trudne zjawisko, które jeszcze bardziej fragmentuje ten region. Przygotowane materiały skupiają się na procesach w ogólności, analizując je z perspektywy porównawczej, ale także kwestionując różne nacjonalizmy dzielące tę samą przestrzeń. Rozpoczęcie szczerych dyskusji powinno umożliwić naukowcom i edukatorom stworzenie nowego programu nauczania dla tych trudnych procesów, który mógłby być stosowany w całym regionie(ach).

4) Polityka i religia

Przez ponad wiek naukowcy przewidywali upadek religii jako siły społecznej, a zatem politycznej. Upadek ten tłumaczono modernizacją, postępem naukowym i technologicznym, postępem społecznym lub rewolucja(ami) komunistyczną(ymi). W praktyce jednak religia nie wykazywała oznak zmniejszania się jej znaczenia publicznego.

Nowy projekt „ **EUROPIA** - Letnia szkoła na kółkach dla społeczno-kulturowej ewolucji europejskich wartości, zasad, tożsamości i świadomości” rozszerza bazę materiałów dydaktycznych o trzy nowe tematy:

I. "Europejski integracja W ten oczy z ten ludzie" uznaje istnienie alternatywnych narracji, które wymagają rozpoznania obrazów, które UE tworzy poprzez swoje działania wśród zwykłych ludzi. Materiały mają na celu wprowadzenie istniejących poglądów na temat procesu integracji europejskiej i wykorzystanie ich do ujawnienia różnic i podobieństw między krajami europejskimi, przyczyniając się do obecnego zrozumienia Unii Europejskiej.

Materiały szkoleniowe w tym zestawie obejmują:

1. *Wstęp* : Materiał teoretyczny na temat wpływu opinii publicznej na integrację UE i odwrotnie.

2. *Percepcja UE* : Materiały z badania opinii publicznej —Europejskie badanie wartości i inne istotne krajowe i europejskie sondaże opinii publicznej na temat postaw obywateli wobec istotnych tematów związanych z UE (poparcie dla integracji UE, rozszerzenie, akceptacja tożsamości europejskiej itp.). Umożliwiają one porównania między krajami europejskimi.

3. *Wzajemne postrzeganie* : Materiały dotyczące dwóch ważnych przypadków w każdym kraju, istotnych dla postrzegania innych w UE, przedstawiają zarówno pozytywne, jak i negatywne przypadki wzajemnego postrzegania oraz to, jak wpływają one na relacje.

II. „Wspólna europejska kultura i tożsamość narodowa: przyjaciele czy wrogowie?”

Materiały wskazują na istniejące więzi między elementami tożsamości narodowej, które przyczyniają się do wspólnego rozumienia wspólnej kultury europejskiej. Interakcja między kulturą europejską a

narodowymi zmysłami wyjątkowości i przynależności wzbogaci rozumienie przez uczestników „wyjątkowości” i „wspólnoty”.

Zestaw szkoleniowy zawiera:

1. *Materiały wprowadzające* obejmują różne poglądy na temat kultur europejskich i narodowych, wyodrębnione przez uczestników projektu w sposób inkluzywny i oparty na zasługach. Materiały te podejmują kwestię zrozumienia wspólnej tożsamości europejskiej.

2. *Wyciągi z narodowych bohaterów literatury* ((wo)men of words) i ich refleksje na temat Europy. Materiały obejmują fragmenty z, na przykład, Ortegi y Gasset, Maeztu lub Unamuno, Ivo Andrića, Adama Mickiewicza, Eugena Lovinescu i Ljudevita Gaj .

3. *Porównanie narodowych bohaterów mitologicznych* : Materiały opisują narodowych bohaterów mitologicznych i zawierają fragmenty narodowych poematów i opowieści mitycznych. Mogą być wykorzystane do omówienia roli *veritas* i mitu w budowaniu narodu i tożsamości narodowej oraz do zakwestionowania prezentacji Wschodu i Zachodu w kulturach narodowych (Kto jest dobry/zły? Chrześcijanin czy Turcy?).

4. *Porównanie hymnów narodowych i unijnych* : Materiały opisują hymny narodowe i zawierają linki do ich słuchania. Są one przydatne do nauki o symbolach narodowych, ich podobieństwach i różnicach, ich pochodzeniu, znaczeniu i ważności oraz ich związku z dziedzictwem Europy i innych krajów. Inne symbole narodowe (np. flagi, monety, znaczki lub banknoty) można łatwo dodać i omówić na zajęciach.

III. „Wspólna historia UE i narodowe dziedzictwo historyczne: misja możliwa?”

Materiały oferują źródła do zrozumienia złożonych, nakładających się i powiązanych relacji w Europie, które stworzyły żyzny grunt dla integracji. Niniejszy zestaw szkoleniowy ma na celu dostarczenie materiałów edukacyjnych badających trwałość i zmiany narodowych interpretacji historycznych w różnych systemach politycznych. Materiały edukacyjne dostarczające takich przykładów mogą służyć jako punkt wyjścia do dyskusji na temat potencjalnego budowania wspólnej historii UE.

Zestaw umożliwia porównanie podręczników historycznych dotyczących tych samych wydarzeń z różnych okresów na szczeblu krajowym:

1. *Okresy świetności* — historyczna interpretacja kluczowych wydarzeń historycznych dla historii narodowej (zwykle wydarzeń związanych z ustanowieniem lub „złotym wiekiem” państwa). Zawierają one fragmenty tego, jak ta sama historia była opowiadana w różnych środowiskach politycznych.

2. *Fragmenty podręczników opisujące wojny światowe* — związane przykłady historycznych interpretacji I wojny światowej w różnych krajach europejskich.

3. *Zjednoczenie (integracja) Europy* – związane przykłady lub krótkie lekcje (jeśli dotyczy) na temat integracji europejskiej, obecne w podręcznikach aktualnie używanych w krajach uczestniczących w projekcie.

Część 2. Aspekty organizacyjne szkół letnich

Koncepcja EUROPIA jest kontynuacją koncepcji ReNewEurope opracowanej w ramach poprzedniego projektu finansowanego przez Erasmus +, którego celem jest zwiększenie zdolności i świadomości nauczycieli akademickich w zakresie organizacji szkół letnich i aktualizacji ich regularnych programów nauczania w dziedzinie studiów europejskich szeroko rozumianych poprzez tworzenie odpowiednich materiałów dydaktycznych. Zarówno projekty EUROPIA, jak i ReNewEurope mają podobne cele promowania europejskich wartości, norm i tożsamości, przewyższania stereotypów w edukacji uniwersyteckiej, a jednocześnie zachowania krytycznego myślenia i obiektywnych podejść badawczych i dydaktycznych w studiach europejskich.

W poprzednim projekcie (ReNewEurope) opracowaliśmy materiały i przykładowe kursy w ramach czterech szerokich modułów: 1. Mniejszości i większości, 2. Tożsamość i nacjonalizm, 3. Rządy prawa i 4. Polityka i religia. Jak wyjaśniono we wstępnej części tego przewodnika, w ramach koncepcji EUROPIA stworzono trzy nowe moduły:

1. Integracja europejska w oczach ludzi
2. Wspólna europejska kultura i tożsamość narodowa: przyjaciele czy wrogowie?
3. Wspólna historia UE i narodowe dziedzictwo historyczne: czy misja jest możliwa?

W ramach każdego modułu stworzyliśmy zestaw materiałów dydaktycznych, które mogą być wykorzystane do prowadzenia różnych wykładów, warsztatów, seminariów, symulacji itp., zarówno w ramach szkoły letniej, jak i regularnych kursów szkolnictwa wyższego. Biorąc pod uwagę podobne cele projektów ReNewEurope i EUROPIA, materiały szkoleniowe i przykładowe kursy opracowane w ramach obu można połączyć w jeden kurs/program szkoły letniej lub uniwersyteckiego lub niezależnie od siebie. Użytkownik musi dostosować materiały i zasoby do swoich potrzeb.

Zasoby projektu ReNewEurope można znaleźć pod adresem <https://moodle.reneweurope-project.eu/>, natomiast dostęp do zasobów EUROPIA można uzyskać pod adresem <https://www.europiaproject.eu/>.

Poniżej przedstawiamy kilka istotnych aspektów organizacyjnych, które mają na celu zapewnienie efektywnego i zrównoważonego rozwoju oraz realizacji letniej szkoły EUROPIA.

W tej sekcji znajdują się następujące informacje: kim są beneficjenci Szkoły Letniej — wyjaśnienie uczestników; preferowany czas trwania i format Szkoły Letniej; sugestie dotyczące lokalizacji i zakwaterowania; a także informacje na temat struktury Szkoły Letniej (jak skonstruowany jest harmonogram, w jaki sposób klasy są grupowane i prowadzone).

Czytelnicy znajdą tu zarys różnych scenariuszy organizacyjnych realizacji programu nauczania, uwzględniających pochodzenie uczestników, dostępność wykładowców oraz metody wspierania interakcji i nawiązywania kontaktów.

Uczestnicy

Letnie szkoły EUROPIA są przeznaczone przede wszystkim dla młodych osób, w tym absolwentów szkół średnich oraz studentów studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich. Podczas gdy studenci nauk społecznych i humanistycznych powinni być szczególnie zainteresowani tematami letnich szkół EUROPIA, studenci z innych kierunków studiów są również gorąco zachęcani do udziału. Organizatorzy letniej szkoły powinni wykorzystać swoje powiązania z instytucjami szkolnictwa wyższego w całej Europie, które chętnie pomogą w rekrutacji studentów i promowaniu planowanej letniej szkoły.

Biorąc pod uwagę cel EUROPIA, jakim jest walka ze stereotypami, promowanie akceptacji innych oraz podkreślanie wspólnych wartości, dziedzictwa historycznego i powiązań kulturowych, szkoły letnie oparte na tej koncepcji powinny stanowić platformę spotkań uczestników, nauczycieli i studentów z różnych krajów Europy.

Celem tych szkół jest dwojake: omówienie tematów poruszanych w modułach szkolnych oraz zmierzenie się ze stereotypami i uprzedzeniami, które młodzi ludzie często mają na temat swoich rówieśników z różnych części Europy. Dlatego też preferowane jest, aby w każdym module szkoły letniej znajdowały się mieszane grupy studentów. Oznacza to, że uczestnicy powinni pochodzić z różnych krajów i regionów Europy, obejmujących zarówno „Starą”, jak i „Nową” Europę.

Czas trwania

Idealny czas trwania Letniej Szkoły to dwa tygodnie (14 dni). Ten przedział czasowy pozwala nam osiągnąć dwa główne cele: edukacyjny i społeczny. Cel edukacyjny koncentruje się na nauczaniu i badaniu istotnych tematów, podczas gdy cel społeczny zapewnia uczestnikom (trenerom i uczestnikom) możliwość nawiązania kontaktów i zbudowania silnej sieci akademickiej. Ta kombinacja pomaga zrównoważyć obciążenie pracą i zapobiega przytłoczeniu uczestników.

Biorąc pod uwagę, że uczestnicy szkoły letniej mogą się nie znać, ważne jest stworzenie im możliwości nawiązania kontaktów i stworzenia pozytywnego środowiska pracy i nauki. Dlatego program powinien rozpocząć się od wydarzenia przełamującego lody, takiego jak kolacja grupowa lub inna aktywność społeczna, zaplanowanego na samym początku. Wydarzenie może przybrać formę prezentacji jednej cechy narodowej – mogą zaprezentować aspekty swojego dziedzictwa narodowego, takie jak tradycje, zwyczaje, kuchnia, muzyka, taniec, odzież, artefakty lub inne znaczące elementy. Po programie wydarzenie można zorganizować tak, aby każdy uczestnik mógł zaprezentować coś na temat innych kultur, które przyjął podczas szkoły letniej.

Format

Idealnym formatem dla szkoły letniej jest forma stacjonarna/osobista, ponieważ najlepiej wspiera nasze metody i podejścia pedagogiczne (szczegółowo opisane w części 3). Taka konfiguracja umożliwia połączenie nauki teoretycznej i praktycznej poprzez wykłady, warsztaty i seminaria. Format osobisty wzmacnia interaktywne nauczanie i ćwiczenia grupowe, oferując wysoce

stymulujące środowisko. Jednak w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń, takich jak pandemia COVID-19, szkoła letnia może dostosować się do modelu online lub hybrydowego. W takich przypadkach sesje będą prowadzone za pośrednictwem platform online, takich jak Zoom lub MS Teams, uzupełnione o przerwy w nauce we własnym tempie między spotkaniami.

Lokalizacja i zakwaterowanie

Wybór miejsca na szkołę letnią jest kluczowy nie tylko dla jej promocji i ogólnego sukcesu, ale także dla wzbogacenia doświadczenia edukacyjnego. Najlepiej, aby odbywała się w jednym z nowszych krajów europejskich, oferując uczestnikom szansę na zanurzenie się w życiu społecznym i kulturalnym regionu. Korzystna lokalizacja obejmuje łatwą dostępność, taką jak bliskość międzynarodowych lotnisk lub dworców kolejowych. Ponadto, ponieważ uczestnicy prawdopodobnie wykorzystają tę okazję zarówno do nauki, jak i wypoczynku, zaleca się, aby szkoła letnia była zlokalizowana w przyjaznej turystom okolicy, która jest przystępna cenowo i łatwo dostępna samolotem lub pociągiem.

Zakwaterowanie powinno być tak zorganizowane, aby wszyscy uczestnicy przebywali w tym samym miejscu, najlepiej w miejscu wspólnym, gdzie mogą się spotykać poza formalnymi sesjami. Taka konfiguracja będzie zachęcać do interakcji społecznych, wzmacniać poczucie wspólnoty i zapewniać przestrzeń do pracy grupowej.

Struktura szkoły letniej

Harmonogram zajęć w formacie na żywo można zorganizować tak, aby nauka odbywała się w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) z dodatkowymi zajęciami pozalekcyjnymi, a weekendy (sobota i niedziela) były przeznaczone na wydarzenia towarzyskie i podróże.

Program powinien być dostosowany do wykształcenia i pochodzenia kulturowego uczestników. W zależności od dostępności wykładowcy i jednorodności uczestników zajęcia mogą być organizowane dla całych lub mniejszych grup.

W pierwszym scenariuszu wszyscy uczestnicy uczęszczają na te same zajęcia codziennie jako jedna grupa. Dzięki temu wszyscy otrzymują spójne informacje zgodnie z programem studiów. Ten format umożliwia maksymalne profesjonalne nawiązywanie kontaktów i dzielenie się różnymi poglądami i pomysłami. Obejmowałby również współpracę podgrup, przy czym uczestnicy byłiby podzieleni na mniejsze grupy do konkretnych zadań. Ten format wymaga włączenia dwóch głównych wykładowców do moderowania dyskusji i warsztatów obok wykładowców zajmujących się konkretnymi tematami.

Drugi scenariusz obejmuje organizowanie równoległych zajęć, pozwalając uczestnikom wybierać zajęcia na podstawie ich zainteresowań, tworząc w ten sposób kilka grup uczestników. Grupa byłaby bardziej spójna, a pewne kwestie mogłyby być omawiane głębiej. Ten format wymaga włączenia większej liczby wykładowców tematycznych niż w poprzednio opisanej strukturze.

Trzeci scenariusz może obejmować strukturę hybrydową. W pierwszej części szkoły letniej wszyscy uczestnicy będą w jednej grupie i będą uczestniczyć we wspólnych wykładach i warsztatach na tematy ogólne i przenikliwe. Trzeciego dnia szkoły letniej zostaną podzieleni na 2-4 grupy i będą uczestniczyć w jednym z modułów przez pięć dni. W ciągu ostatnich dwóch dni grupy ponownie połączą się w jedną grupę i przetną swoje doświadczenia i rzeczy, których się nauczyli.

Struktura Szkoły Letniej

STRUKTURA	ZALETY	WADY	WYMAGANIA
JEDNA GRUPA włączając wszystkich uczestników	- spójne informacje dla wszystkich uczestników - tworzenie sieci kontaktów pomiędzy wszystkimi uczestnikami - szersza perspektywa	- nauczanie musi być dostosowane do poziomu wszystkich uczestników, uniemożliwiając tym samym pogłębioną analizę - zmniejszona koncentracja indywidualna i zróżnicowane tempo nauki (demotywacja uczestników, którzy są na wyższym/nieższym poziomie wiedzy)	- (co najmniej) dwóch głównych wykładowców - wykładowcy tematyczni (2 na temat x liczba tematów)
KILKA GRUP, na podstawie zainteresowań uczestników	- specjalizacja uczestników - możliwość dogłębnego zajęcia się istotnymi zagadnieniami - ulepszone interakcje	- zmniejszona spójność i sieciowość - utracone możliwości uczenia się	- wykładowcy tematyczni (2 na temat x liczba tematów/grup)
JEDNA GRUPA i KILKA PODGRUP	- spotkanie wszystkich uczestników i wymiana doświadczeń - zarówno specjalizacja, jak i spójność informacji przekazywanych uczestnikom	- intensywność zasobów (wymaga wielu wykładów) i współudział logistyczny - ograniczona ciągłość	- (co najmniej) dwóch głównych wykładowców - wykładowcy tematyczni (2 na temat x liczba tematów/grup)

Innym sposobem podziału uczestników Szkoły Letniej na grupy nie jest podział na podstawie ich zainteresowań, ale na podstawie ich wiedzy i poziomu akademickiego.

Na przykład absolwenci szkół średnich i studenci studiów licencjackich (BA) mogliby zostać zgrupowani w celu uczestnictwa w programie szkoły letniej dla początkujących. Z drugiej strony, bardziej zaawansowana szkoła letnia mogłaby zostać dostosowana do studentów studiów magisterskich (MA) i doktoranckich (PhD). Decyzja o grupowaniu uczestników w ten sposób powinna zależeć od oceny poziomu zainteresowania przez organizatorów, dostępności wykwalifikowanych instruktorów i konkretnych potrzeb potencjalnych uczestników szkoły letniej.

Podział ten wymaga kilku dodatkowych kroków: oceny poziomu wiedzy i doświadczenia uczestników, zdefiniowania kryteriów grupowania, dostosowania programu nauczania/modułu i dołączenia stosownych rezultatów uczenia się. Ponieważ niektóre z tych kryteriów (np. poziom złożoności materiałów i rezultaty uczenia się) już istnieją dla materiałów opracowanych w projektach ReNewEurope i EUROPIA, możliwe jest ich zastosowanie tutaj.

Zaangażowanie uczestników przed i w trakcie Szkoły Letniej

Uczestnicy mogą otrzymać materiały do czytania przed rozpoczęciem Letniej Szkoły, najlepiej co najmniej miesiąc wcześniej. Do tego przygotowania można podejść na dwa sposoby. Po pierwsze, jeśli uczestnicy mają różne pochodzenie i różny poziom wiedzy, materiały mają na celu zniwelowanie tych luk w zrozumieniu. Po drugie, w przypadku jednorodnej grupy z istniejącą wiedzą na temat letniej szkoły, materiały do czytania przesłane z wyprzedzeniem mogą zamiast tego stymulować dyskusje od samego początku i angażować uczestników jeszcze przed rozpoczęciem Letniej Szkoły.

W zależności od doświadczenia zawodowego uczestników organizatorzy mogą również zachęcić ich do przygotowania krótkich prezentacji na temat ich doświadczeń zawodowych, które będą mogli omówić podczas konkretnych zajęć.

Aby zapewnić zaangażowanie uczestników, szkoła letnia będzie obejmować różne formaty wykładów i warsztatów. Zaleca się, aby zaplanować wykłady przed warsztatami, dyskusjami i podobnymi zajęciami, szczególnie jeśli uczestnicy nie mają wystarczającej wiedzy na dany temat. Jednak powinny one ograniczać się wyłącznie do krótkich wprowadzeń. Zajęcia dydaktyczne (np. wykłady, warsztaty, symulacje...) powinny być uzupełniane dodatkowymi zajęciami, takimi jak zwiedzanie muzeów i zabytków lub oglądanie filmów lub sztuk teatralnych, które można omówić później w grupie i połączyć na przykład z opowiadaniem historii jako metodą nauczania.

Ponadto mówca główny może zainaugurować szkołę letnią, podczas gdy gość specjalny, taki jak polityk lub ekspert terenowy, może poprowadzić warsztaty lub dyskusję pod koniec pierwszego tygodnia. Takie podejście pozwala uczestnikom korzystać z różnorodnych zajęć i metod nauczania w całym programie.

Część 3. Plan edukacyjny realizacji procesu edukacyjnego w szkole letniej na kółkach

Ważne jest, aby zauważyć, że ta część Przewodnika i kolejne sekcje będą rozważać cel stworzenia nowego programu dla studentów, który obejmuje kompleksową, ekscytującą i angażującą ścieżkę szkoleniową i edukacyjną. Program ma na celu pomóc studentom zrozumieć i docenić europejskie wartości solidarności, tolerancji, integracji i współpracy (między innymi). W rezultacie umożliwi im to przezwyciężenie uprzedzeń i stereotypów oraz docenienie indywidualnych różnic. Zatem umiejętności i kompetencje, które nauczyciele muszą nabyć w ramach letniej szkoły pilotażowej (lub posiadać/nabyć w ramach innych szkoleń), powinny odzwierciedlać tę ogólną ideę.

Wymagania wstępne

Wytworzony materiał edukacyjny wzbogaca zakres materiałów dydaktycznych, realizując wielowymiarowe podejście i umożliwiając naukę porównawczą na kilku poziomach. Zapewnia porównania na poziomie analizy państwowej, międzypaństwowej, międzypaństwowej i wszystkich poziomów UE. Wykorzystanie materiałów edukacyjnych nie wymaga wstępnych przygotowań. Zaleca się jednak, aby studenci zostali początkowo zapoznani z podstawową ideą projektu, która realizuje następujące cele:

- uznając rolę istniejących uprzedzeń i stereotypów, które nadal determinują charakter stosunków politycznych i społecznych między krajami UE;
- pogłębienie wiedzy na temat historii i polityki krajów uczestniczących w projekcie, a także UE;
- uznając specyfikę kraju z perspektywy inkluzywnej i otwartej;
- rozumiejąc, że UE jest praktyczną próbą przesunięcia akcentu w Europie z konkurencji i rywalizacji na współpracę i rozwój;
- podkreślanie podobieństw między państwami i dostarczanie podstaw do porównywania ich procesów historycznych i politycznych;
- leżące u podstaw krajowych podejść do tych samych, podobnych lub wspólnych wydarzeń, mające na celu zrozumienie czynników napędzających działania i ich skutków na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim.

Kompetencje stażystów (kompetencje społeczno-kulturowe, osobiste, zawodowe, rozwiązywania konfliktów i problemów)

Racjonalne uzasadnienie

Materiały edukacyjne są tworzone w sposób niedyskryminujący i inkluzywny. Ich ostatecznym celem jest zachęcanie do krytycznego myślenia, dogłębnej analizy i budowania świadomości związanej z procesem historycznym oraz rozwojem politycznym i społecznym w krajach objętych projektem i na poziomie europejskim. Biorąc pod uwagę charakter treści edukacyjnych, oczekuje się, że materiały edukacyjne będą zachęcać do bardziej empatycznego zrozumienia procesów politycznych w krajach

uczestniczących w projekcie , którzy będą w stanie omówić problemy wykraczające poza oczywiste i płytkie postrzeganie dominujących uprzedzeń i stereotypów.

Uczestnicy szkoleń powinni posiadać umiejętność nie tylko rozpoznawania proponowanych rozwiązań na szczeblu krajowym, ale także uzasadniania ich i, co najważniejsze, stosowania analizy porównawczej w poszukiwaniu czynników, które generują wspólne lub odrębne wyniki polityczne, społeczne i/lub ekonomiczne.

Uczestnicy mogą wzbogacić swoją wiedzę na temat tematów objętych materiałami edukacyjnymi na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim. W związku z tym będą krytycznie oceniać istniejącą retorykę w polityce krajowej i rozpoznawać stosowanie taniej, płytkiej i/lub fałszywej retoryki mającej na celu zwiększenie napięć między krajami europejskimi.

Materiały edukacyjne mają również na celu poszerzenie wiedzy stażystów na temat omawianych tematów, obejmując rozwój społeczny, historyczny i polityczny państw członkowskich projektu. W tym sensie stażyści uzyskają głębszą, choć epizodyczną, wiedzę na temat procesów historycznych, politycznych i społecznych, co zachęci do bardziej przemyślanych i mniej antagonistycznych refleksji na temat rozwoju w innych krajach.

Rdzeń projektu koncentruje się na ujawnieniu różnych podejść i reakcji na kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ujawniają one wspólne doświadczenie i wspólnotę losu, która ma odrębny , ale wywołany przez te same czynniki, wpływ na rozwój w państwach objętych projektem. Stąd świadomość tych czynników i głębsza wiedza przyczyniają się do bardziej refleksyjnej i umiarkowanej oceny politycznych, historycznych i społecznych realiów krajów uczestniczących w projekcie.

Poprzez materiały edukacyjne, uczestnicy szkolenia mogą również rozwinąć kompetencje rozwiązywania problemów. Zostaną oni uświadomieni o niuansach i implikacjach, które determinują proces polityczny. Stąd będą zachęceni do powstrzymania się od przedwczesnych i uproszczonych wniosków. Zamiast tego będą zachęceni do eksplorowania dróg do lepszego zrozumienia i, odpowiednio, rozwiązywania problemów politycznych i społecznych.

Zapewnienie techniczne procesu szkoleniowego

Proces szkoleniowy obejmuje uczestnictwo i aktywne zaangażowanie stażystów/studentów. Podczas gdy opracowane materiały edukacyjne wnoszą aktualne i intelektualnie inspirujące tematy, to poprzez świadome zaangażowanie i uczestnictwo uczestnicy mogą w pełni skorzystać z zajęć. Zestawy szkoleniowe zawierają równomiernie zgromadzone, przetworzone i zsyntetyzowane materiały edukacyjne na wymienione trzy tematy. Każdy zestaw szkoleniowy (TK) składa się z oddzielnych jednostek edukacyjnych, które można wykorzystać praktycznie jako oddzielne wykłady lub kursy, wokół których można zorganizować różne formy edukacyjne . Długość każdego tematu zależy od zainteresowania i determinacji trenerów . Dzieje się tak, ponieważ stosunkowo autonomiczne tematy w TK dają możliwość wykorzystania każdego materiału jako punktu centralnego dla bardziej rozbudowanych dyskusji na temat tematów. Jednocześnie tematy w każdym TK stanowią logiczny i spójny pakiet wiedzy, który rozwija omawiane tematy.

W praktyce proces szkoleniowy wymaga trenerów zainteresowanych treścią przygotowanych TK. Należy utworzyć grupę uczestników szkolenia, którzy są szczerze zainteresowani tematem. Podczas gdy materiały edukacyjne pozwalają na pewną elastyczność pod względem liczby uczestników, zalecamy, aby proces edukacyjny nie rozszerzał się na około 15-20 uczestników. Wynika to z deliberatywnej istoty kursu i podstawowego założenia o aktywnym udziale wszystkich uczestników szkolenia. Praktyczne szczegóły edukacyjne, scenariusze i najlepsze praktyki zostaną zawarte w Podręczniku.

Treści tematyczne modułu szkoleniowego

Pakiet szkoleniowy zapewnia zasoby dla środowiska akademickiego uniwersytetu do wykorzystania podczas letniej szkoły On-Wheels w zakresie historii, prawa i polityki europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem wspólnych europejskich wartości, zasad, tożsamości i świadomości. Materiały mogą być również wykorzystywane na regularnych kursach uniwersyteckich. Pakiet obejmuje:

- Materiały szkoleniowe – materiały, które można wykorzystać podczas letnich szkół na kółkach. Obejmują materiały do nauczania podczas zajęć w klasie i materiały do samodzielnej nauki w domu;
- Przykłady i przypadki pozwalające na lepsze zrozumienie nauczanego materiału;
- Interaktywne ćwiczenia, pytania i testy, które pomogą uczniom zastosować zdobyty materiał.
- Przewodnik i Podręcznik dodatkowo rozszerzają materiały szkoleniowe, wskazując ich cele, treść i zastosowanie.

W ramach TK5, „Integracja europejska w oczach ludzi” materiały edukacyjne obejmują kwestię postrzegania UE w krajach uczestniczących w projekcie. Część II obejmuje studia przypadków z każdego kraju w następujący sposób:

- **Bułgaria:** Wpływ pakietu mobilności; Reakcje społeczne Bułgarii na Austrię po decyzji o częściowo dołączyć do strefy Schengen 1 marca 2024 r.; Przystąpienie do strefy euro
- **Chorwacja:** negocjacje akcesyjne Chorwacji i kwestia granicy chorwacko-słoweńskiej; Chorwacja i Irlandia;
- **Polska:** Dyrektywa o pracownikach delegowanych i podział na Wschód i Zachód; Wszczęcie przez Komisję Europejską postępowania na podstawie art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej przeciwko Polsce;
- **Rumunia:** Reakcje społeczne Rumunii na Austrię po tym, jak Rumunia odmówiła przystąpienia do strefy Schengen od 1 stycznia 2023 r.; Europa dwóch/wielu prędkości z rumuńskiej perspektywy
- **Serbia:** Dynamika stosunków serbsko-węgierskich w kontekście przystąpienia Serbii do UE; Dynamika stosunków serbsko-chorwackich w kontekście przystąpienia Serbii do UE

➡ **Hiszpania** : Kryzys euro; Kryzys uchodźczy.

ramach TK6 „Wspólna europejska kultura i tożsamość narodowa: przyjaciele czy wrogowie?” Materiały edukacyjne zawierają karty krajów, które składają się z następujących części:

1. Wstęp: Uwarunkowania kulturowe ;
2. Wyciągi z literatury narodowej, główni bohaterowie i ich refleksje na temat Europy;
3. Porównanie bohaterów mitologii narodowej (część wstępna i wybrana opowieść);
4. Porównanie hymnu narodowego i unijnego.

TK7 „Wspólna historia UE i narodowe dziedzictwo historyczne: misja możliwa?” Celem jest dostarczenie materiałów edukacyjnych badających trwałość i zmiany narodowych interpretacji historycznych w różnych systemach politycznych. Materiały edukacyjne zawierające takie przykłady mogą służyć jako punkt wyjścia do dyskusji na temat potencjalnego budowania wspólnej historii w UE.

TK dzieli się na następujące części zawierające materiały dotyczące każdego z państw uczestniczących w projekcie:

1. Okresy świetności;
2. Perspektywy narodowe dotyczące I wojny światowej z różnych okresów (okres międzywojenny, okres powojenny, okres po zakończeniu zimnej wojny);
3. Perspektywa zjednoczenia Europy.

Ponadto projekt rozszerzył treść podręczników TK „Mniejszości i większości”, „Rządy prawa”, „Tożsamość i nacjonalizm” oraz „Polityka i religia”, które powstały w ramach poprzedniego projektu i obejmowały treści z Hiszpanii.

Część 4. Dydaktyka

Metodologia szkoły letniej obejmuje różne powiązane ze sobą komponenty , aby stworzyć spójny system edukacyjny. Strategia nauczania zazwyczaj zaczyna się od (1) lekcji frontalnych, które koncentrują się na przekazywaniu wiedzy teoretycznej niezbędnej do zrozumienia podstaw.

Wykłady te są uzupełniane (2) sesjami praktycznymi, które obejmują działania praktyczne oparte na scenariuszach z zestawów szkoleniowych Europa , umożliwiając studentom kontekstualizację informacji, zastosowanie swoich umiejętności i skuteczne rozwijanie kompetencji. Ponadto strategia obejmuje przeprowadzanie różnych wizyt w muzeach, zabytkach oraz instytucjach politycznych i sądowych, aby zapoznać studentów z tematami poprzez opowiadanie historii i naukę na świeżym powietrzu.

Uczestnicy są podzieleni na trzy grupy: edukatorzy (w tym naukowcy, profesorowie uniwersyteccy i doświadczeni nauczyciele), młodzi naukowcy (doktoranci i studenci studiów magisterskich) oraz studenci studiów licencjackich. Ta segmentacja jest kluczowa dla skutecznego zajęcia się motywacjami, potrzebami i umiejętnościami każdej grupy. Zgodnie z podejściem mieszanego uczenia się program integruje wykłady, warsztaty, dyskusje i działania e-learningowe strategicznie zaplanowane przed, w trakcie i po każdej sesji w celu ulepszenia doświadczenia edukacyjnego.

Podejścia pedagogiczne w ramach projektu EUROPIA

Podczas gdy projekt Erasmus+ EUROPIA obejmuje różne podejścia pedagogiczne w oparciu o ich znaczenie dla konkretnych tematów lub zagadnień, jego główny nacisk kładzie się na najnowszy paradygmat edukacyjny, kładąc nacisk na kreatywność uczniów i holistyczny rozwój. Nacisk kładzie się na przejście od modelu skoncentrowanego na nauczycielu do podejścia skoncentrowanego na uczniu, wykorzystując różne metody komunikacji i technologie w celu ulepszenia doświadczenia edukacyjnego.

Liberationism : To nowatorskie podejście, zainicjowane przez Paulo Freire, ma na celu przekształcenie szkół w instytucje demokratyczne, w których uczniowie odgrywają centralną rolę. W tym środowisku nauczyciele stają się również uczącymi się, współpracującymi nad wszystkimi tematami, które czasami można zdefiniować zbiorowo. To podejście zachęca uczniów do prezentowania swojej wiedzy w różnych formach, w tym występów i sztuk teatralnych. Chociaż podczas lekcji stosowane są różne techniki pedagogiczne, znaczny nacisk kładzie się na prezentację uczniów i ich aktywne uczestnictwo.

Konstruktywizm społeczny : To współczesne podejście podkreśla współpracę między nauczycielami i uczniami jako aktywnymi uczestnikami procesu uczenia się. Oparty na teoriach Lwa Wygotskiego, konstruktywizm społeczny zakłada, że uczenie się jest przedsięwzięciem kooperacyjnym, w którym zarówno nauczyciele, jak i uczniowie wpływają na siebie nawzajem. Lekcje zazwyczaj łączą różne techniki nauczania z wcześniejszych modeli edukacyjnych, w których nauczyciele prowadzą i angażują uczniów poprzez interaktywne działania, wspierając dynamiczne i wzajemne środowisko uczenia się.

Konstruktywizm : To podejście koncentruje się wyłącznie na uczniu jako aktywnym uczniu. Promowany przez Jeana Piageta, konstruktywizm zachęca uczniów do głębokiego angażowania się w treść poprzez badania, dociekania i naukę opartą na projektach. Od nauczycieli oczekuje się innowacyjności i kreatywności, projektowania zajęć, które w pełni angażują uczniów i ułatwiają samodzielną naukę. Ta metoda stawia ekspresję ucznia ponad nauczanie kierowane przez nauczyciela, promując bardziej zindywidualizowane doświadczenie edukacyjne.

Behawioryzm : Jako najbardziej tradycyjne podejście pedagogiczne, behawioryzm koncentruje się na nauczycielu jako głównym źródle wiedzy. Opracowany przez badaczy, takich jak Thorndike, Pavlov i Skinner, model ten opiera się w dużej mierze na bezpośredniej instrukcji, a od uczniów oczekuje się, że będą postępować zgodnie ze wskazówkami nauczyciela. Chociaż opiera się głównie na wykładach, obejmuje techniki takie jak powtarzanie, demonstracja i modelowanie. Czasami uczniowie prezentują swoją wiedzę, ale nacisk pozostaje na nauczanie prowadzone przez nauczyciela.

Integracja technologii cyfrowych : Projekt obejmuje technologię cyfrową w celu udoskonalenia procesu nauczania, wykorzystując nowe sieci komunikacyjne w celu tworzenia interaktywnych i wspólnych doświadczeń edukacyjnych w ramach społeczności połączonych cyfrowo.

Projekt ten uwzględnia również wytyczne UNESCO z 2010 r., które promują naukę przez doświadczenie, opowiadanie historii, edukację wartości, naukę opartą na dociekaniach, odpowiednią ocenę, rozwiązywanie problemów w przyszłości, naukę na świeżym powietrzu i rozwiązywanie problemów w społecznościach.

Metody nauczania

Do najczęściej stosowanych metod nauczania zalicza się:

- ➡ Wykład: Dostarczanie ustrukturyzowanej treści w celu przekazania podstawowej wiedzy.
- ➡ Prezentacja: Przekazywanie informacji w formie wizualnej i ustnej w celu zwiększenia zrozumienia.
- ➡ Wykład zmodyfikowany: Łączy tradycyjne wykłady z elementami interaktywnymi.
- ➡ Burza mózgów: wspieranie kreatywnego myślenia i generowania pomysłów w ramach współpracy.
- ➡ Dyskusja grupowa: ułatwianie dialogu między uczniami w celu eksploracji różnych perspektyw.
- ➡ Symulacja: Tworzenie realistycznych scenariuszy do nauki przez doświadczenie.
- ➡ Debata: rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i argumentacji.
- ➡ Odgrywanie ról: umożliwienie uczniom wcielenia się w role w celu zrozumienia różnych punktów widzenia.
- ➡ Studium przypadku: Analiza przykładów z życia wziętych w celu zastosowania koncepcji teoretycznych.

Stosowanie różnych metod nauczania ułatwia proces uczenia się i pomaga uczniom opanować zadania. Aby wybrać odpowiednią metodę, edukatorzy muszą zrozumieć zalety i wady każdej metody oraz określić parametry jej zastosowania.

Nowoczesne strategie nauczania

Nowoczesne nauczanie kładzie nacisk na niezależne badania studentów, skupiając się na problemach i motywacji oraz integrując treści z codziennym życiem. Na przykład, edukatorzy muszą zająć się różnicami i podobieństwami między krajami, omawiając multikulturowość. Ta zmiana wymaga od edukatorów dostosowania się i uczynienia nauki bardziej interaktywną, zwłaszcza w środowiskach międzykulturowych i wielokulturowych. Takie środowiska wymagają szerokiego spektrum metod pedagogicznych, różnorodnych podejść i praktycznych technik.

Interaktywne nauczanie

Nauczanie interaktywne charakteryzuje się różnymi działaniami, które aktywnie angażują uczniów. Kluczowe czynniki to:

- Wymiana doświadczeń: dzielenie się wiedzą i postawami między uczniami i nauczycielami.
- Łączenie treści z doświadczeniem: łączenie treści nauczania z osobistymi doświadczeniami uczniów.
- Współpraca i partnerstwo: wspieranie środowisk uczenia się opartych na współpracy.
- Równość i szacunek: budowanie relacji opartych na demokratycznych zasadach uczenia się.

Interaktywne metody nauczania są tradycyjne, ale skoncentrowane na uczniu i obejmują:

- Poznanie uczestników: działania mające na celu umożliwienie uczestnikom poznania się.
- Nauka w małych grupach: ułatwianie nauki i współpracy w małych grupach.
- Nauczanie projektowe: angażowanie uczniów w projekty wymagające aktywnego rozwiązywania problemów.
- Nauczanie oparte na rozwiązywaniu problemów: zachęcanie uczniów do rozwiązywania rzeczywistych problemów.
- Nowoczesna technologia: Wprowadzanie narzędzi cyfrowych w celu udoskonalenia procesu uczenia się i nauczania.
- Kompleksowe modele aktywności: wykorzystywanie zróżnicowanych aktywności w celu dostosowania ich do różnych stylów uczenia się.

Nowoczesne metody pedagogiczne

Koncepcja EUROPIA zakłada wykorzystanie współczesnych metod pedagogicznych, takich jak uczenie się oparte na badaniach, odwrócona klasa, uczenie się zespołowe i nauczanie oparte na projektach.

Nauka oparta na badaniach : Ta metoda obejmuje identyfikację problemów badawczych, ustalanie celów i hipotez, przeprowadzanie procedur badawczych, testowanie hipotez, interpretowanie wyników i wyciąganie wniosków. Zachęca uczniów do głębokiego angażowania się w treść poprzez eksplorację interesujących ich tematów za pomocą ustrukturyzowanych procesów badawczych. Jest to przydatne na przykład w nauce o kulturze i historii innych krajów.

Flipped Classroom : W tym podejściu nowa treść jest poznawana poza klasą, przy użyciu wcześniej przygotowanych materiałów cyfrowych. Czas w klasie jest poświęcony na omawianie omawianej treści, ćwiczenie umiejętności, rozwiązywanie niejasności i przeprowadzanie dodatkowych badań. Ta metoda promuje aktywną naukę i maksymalizuje interakcję w klasie.

Współpraca w nauce : Uczniowie pracują w parach lub małych grupach (do sześciu osób), aby rozwiązywać wspólne problemy, badać tematy lub tworzyć nowe pomysły. To podejście pomaga uczniom doceniać indywidualne różnice, akceptować różnorodne opinie i rozwijać umiejętności pracy zespołowej.

Nauczanie oparte na projektach : Ta metoda polega na tym, że uczniowie samodzielnie badają problem przez dłuższy czas. Angażują się we wszystkie fazy badań, od projektowania do prezentacji, zazwyczaj zajmując się interdyscyplinarnymi zagadnieniami związanymi z rzeczywistymi środowiskami. To podejście sprzyja krytycznemu myśleniu, rozwiązywaniu problemów i samodzielnej nauce.

Wdrażanie w Szkole Letniej

W szkole letniej nacisk kładzie się na metody wymagające aktywnego uczestnictwa uczniów. Grupy zazwyczaj składają się z dwóch do czterech uczestników, ale mogą się rozszerzyć do sześciu, w zależności od tematu i obciążenia pracą. Różnorodność w grupach jest zachęcana do wzbogacania doświadczeń edukacyjnych. Poprzez angażowanie się w znane i obce perspektywy, uczestnicy są zachęcani do poszerzania i/lub zmiany swoich punktów widzenia poprzez aktywne dyskusje.

Kursy łączą pracę teoretyczną i praktyczną poprzez wykłady, warsztaty i seminaria. Uczestnicy mogą spodziewać się mieszanki interaktywnego nauczania i ćwiczeń grupowych.

Przykłady zajęć w ramach kursu:

1. Analiza tekstu i debata: Trener wybiera reprezentatywny tekst do analizy, a uczestnicy debata . Teksty można przydzielić przed lub w trakcie zajęć letnich.
2. Studia przypadków: Uczestnicy prowadzą studia przypadków oparte na doświadczeniach swojego kraju i przedstawiają swoje ustalenia. Mogą to być projekty indywidualne lub zespołowe. Studia przypadków koncentrują się na rozwiązywaniu problemów przy użyciu procedur historiograficznych, takich jak porównywanie dokumentów i tworzenie map.
3. Warsztaty: Uczestnicy są podzieleni na grupy, aby omówić konkretne tematy. Każda grupa przedstawia swoje wnioski większej grupie, ułatwiając kompleksowe zrozumienie tematu.

Adaptacja online

Szkoła letnia może być również prowadzona w całości lub częściowo online. W tym formacie uczestnicy są zachęceni do korzystania z interaktywnych metod, prezentacji i innych narzędzi cyfrowych, takich jak tworzenie map. Sesje grupowe kładą nacisk na dyskusje podobne do tych w środowiskach bezpośrednich, zapewniając bogate doświadczenie interaktywne. Projekt EUROPIA opracował platformę internetową, która zawiera wszystkie materiały (zestawy szkoleniowe, ćwiczenia itp.) do nauki we własnym tempie lub wspólnej .

Mieszane nauczanie

Blended learning to innowacyjny model pedagogiczny, który integruje tradycyjne metody nauczania twarzą w twarz z różnymi narzędziami cyfrowymi online, takimi jak wirtualne klasy na żywo, nauczanie we własnym tempie, uczenie się zespołowe i media strumieniowe (Roseth , Akcaoglu i Zellner , 2013; Al- Busaidi , 2013; Ramirez-Arellano, Bory -Reyes, Hernández- Simón , 2018). Podejście to przesuwac nacisk z edukacji skoncentrowanej na nauczycielu na edukację skoncentrowaną na uczniu (Jani, Muszali , Nathan i Abdullah, 2018; apud Ibrahim i Nat, 2019).

Blended learning wyróżnia się zdolnością do promowania interakcji społecznych między nauczycielami i uczniami oraz między samymi uczniami. Oferuje większą elastyczność i mobilność w procesie edukacyjnym, poprawiając pedagogikę i optymalizując efektywność kosztową. Azizan (2010) stwierdza że nauka mieszana stymuluje myślenie krytyczne, komunikację i współpracę.

W literaturze wyróżnia się cztery główne typy nauczania mieszanego, które sprawdzają się w środowiskach edukacyjnych:

1. Model rotacyjny: tryby nauki są zmieniane według ustalonego harmonogramu, przy czym jednym z trybów jest nauka online.

2. Model elastyczny: Treści są dostarczane głównie online, co pozwala uczniom na korzystanie z elastycznego, dostosowanego do ich potrzeb harmonogramu.
3. Model samodzielnego łączenia przedmiotów: Studenci mogą uczestniczyć w zajęciach dodatkowych online, aby uzupełnić obowiązkowy program nauczania.
4. Wzbogacony model wirtualny: nauka rozpoczyna się wyłącznie online i jest uzupełniana nauką twarzą w twarz (Staker i Horn, 2012).

Zgłoszenie do Szkoły Letniej

W przypadku letniej szkoły EUROPIA on-wheel, zajęcia stacjonarne są najbardziej pożądane, ponieważ pozwalają uczniom na bezpośrednią interakcję i odwiedzanie miejsc, w których mogą dowiedzieć się o kulturach, historiach i polityce innych krajów . Jednak jeśli nauka online musi być wliczona, model elastyczny może być odpowiedni ze względu na swoją elastyczność. Model ten zapewnia, że wszystkie treści kursu i dodatkowe zasoby bibliograficzne są dostępne online za pośrednictwem Training Kit, platformy EUROPIA i biblioteki elektronicznej. Uczniowie mogą wybierać zajęcia stacjonarne w oparciu o swoje zainteresowania, podczas gdy nauczyciele mogą dostosowywać swoje wykłady do tych zainteresowań.

Przygotowanie i dostęp do materiałów

Przed każdą sesją twarzą w twarz nauczyciele powinni przygotować zestaw kluczowych pytań, które będą dostępne w wersji online programu szkolnego po rejestracji uczestników warsztatów. Pytania te będą stanowić podstawę kolejnych dyskusji, promując ustrukturyzowane, ale elastyczne podejście do nauki.

Nauczyciele będą również wskazywać istotne źródła internetowe dla każdego tematu. Uczniowie są zachęceni do przeglądania tych zasobów i przygotowywania swoich spostrzeżeń, co sprzyja proaktywnemu środowisku uczenia się. To podejście ma na celu rozwijanie krytycznego myślenia poprzez prezentowanie różnych perspektyw podczas sesji.

Wykorzystanie multimediów w nauczaniu

Nauczyciele mogą korzystać z różnych materiałów multimedialnych, takich jak zdjęcia, nagrania audio-wideo i filmy, aby zwiększyć zrozumienie i zaangażowanie. Ta integracja różnych mediów wspiera bogatsze zrozumienie omawianych tematów. Ponadto specjaliści i prestiżowi goście, którzy nie mogą przybyć osobiście, mogą uczestniczyć i wносить swój wkład online, zapewniając szeroki dostęp do eksperckich spostrzeżeń.

Nauczyciel może zdecydować się na połączenie metod nauczania online i stacjonarnych, co pozwala na dostosowanie zajęć do konkretnych potrzeb i kontekstu warsztatu.

Część 5. Ocena i informacja zwrotna

Ewaluacja i informacja zwrotna są niezbędnymi składnikami każdego procesu uczenia się. Są niezbędnymi narzędziami do zapewnienia, że cele uczenia się zostaną osiągnięte, a korzyści ze szkolenia i uczenia się zostaną zmaksymalizowane dla wszystkich uczestników procesu.

Oba komponenty są uwzględnione w procesie edukacyjnym Letnich Szkół EUROPIA na kołach i stanowią część wszystkich modułów szkoleniowych.

Ocena ma na celu zidentyfikowanie mocnych i słabych stron programu, co pozwoli na wprowadzenie zmian i ulepszeń w przyszłych edycjach oraz utrzymanie wysokiej jakości standardu programu szkoleniowego. Poprzez proces oceny możemy również zmierzyć stopień, w jakim osiągnięto cele szkoły letniej, oraz jej wpływ na uczestników.

Informacje **zwrotne** od uczestników odgrywają kluczową rolę w organizacji i ulepszaniu procesu edukacyjnego szkoły letniej, umożliwiając trenerom identyfikację aspektów, które można zoptymalizować, aby stworzyć przyjemniejsze i bardziej praktyczne doświadczenie edukacyjne. Zapewniają głębsze zrozumienie potrzeb i oczekiwań uczestników, ułatwiając dostosowywanie treści i metod nauczania. Informacje zwrotne są istotną częścią oceny skuteczności szkoły letniej. Ich rolą nie jest testowanie, ale zrozumienie potrzeb uczestników i wpływu, jaki postrzegają oni w związku z działaniami szkoleniowymi.

Pozytywne opinie motywują uczestników do kontynuowania rozwoju zawodowego i przyczyniają się do rozwoju umiejętności komunikacyjnych zarówno uczestników, jak i trenerów. Ponadto opinie sprzyjają atmosferze współpracy, wzmacniając w ten sposób aktywną i interaktywną społeczność uczącą się.

Parametry i wskaźniki

Opierając się na zaproponowanych w ramach tych szkół letnich podejściach pedagogicznych opartych na behawioryzmie i konstruktywizmie społecznym, proponujemy dwa modele parametrów ewaluacji, które trenerzy i organizatorzy mogą wykorzystać do ewaluacji działalności szkoleniowej w szkołach letnich EUROPIA On Wheels.

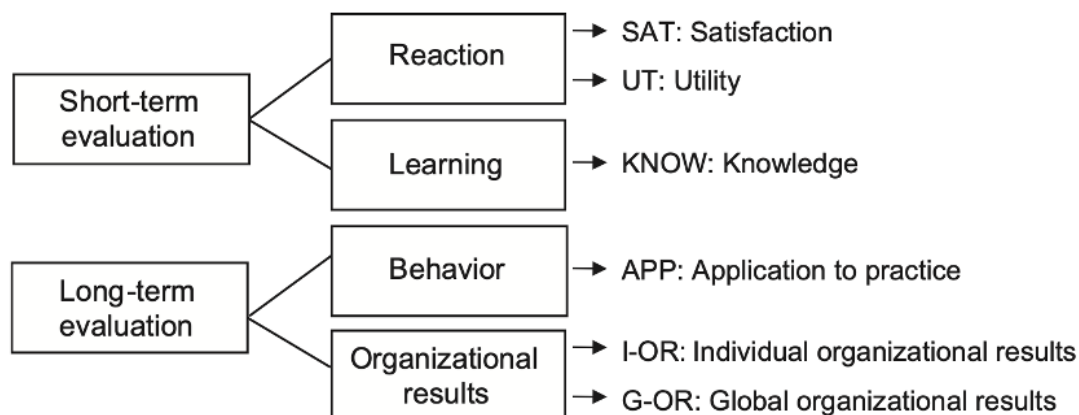
Myśląc o parametrach oceny w procesie szkolenia, mamy na myśli głównie skuteczność i wpływ, które możemy mierzyć za pomocą parametrów takich jak czterostopniowa struktura Kirkpatricka (patrz Grohmann & Kauffeld, 2013):

- reakcja, czyli emocjonalne reakcje uczestników na szkolenie;

- uczenie się , tj. nabywanie wiedzy metodologicznej, proceduralnej i eksperckiej oraz zmiana postaw poprzez szkolenie;
- zachowanie , czyli stosowanie treści szkoleniowych (np. metodologii) w pracy, oraz
- wyniki dotyczące wpływu szkolenia na organizację (tj. czas i koszty).

Te ramy są wykorzystywane do podsumowującej oceny szkolenia, która może dostarczyć cennych spostrzeżeń na temat skuteczności programu. Opierając się na czteropoziomowej ramie oceny Kirkpatricka, Wang i Wilcox (2006, cytowani w Grohmann & Kauffeld , 2013) wprowadzają rozróżnienie między wynikami oceny krótkoterminowej i długoterminowej. Jednak ponieważ jest to szkolenie w ramach krótkiego programu, skupiamy się bardziej na ocenie krótkoterminowej.

Grohmann i Kauffeld (2013) skonfigurowali skale struktury Q4TE w oparciu o dwa opisane powyżej modele.

Rysunek 1: Skale Q4TE Grohmann & Kauffeld (2013:139)

W ten sposób możemy dostosować cztery poziomy do rodzaju krótkiego treningu, skupiając się na pierwszych dwóch poziomach, w następujący sposób:

- ➡ reakcja będzie skupiona na aktywnym udziale, który mierzy zaangażowanie uczestników w dyskusje, warsztaty i zajęcia (wskaźniki: częstotliwość pytań i komentarzy uczestników na każdej sesji szkoleniowej, stopień zaangażowania uczestników w sesje dyskusyjne i warsztaty oraz inne działania modułów szkoleniowych) oraz na ogólnym zadowoleniu uczestników, które mierzy zadowolenie uczestników z organizacji, treści, trenerów i trafności prezentowanych materiałów;
- ➡ nauka będzie skupiona na zdobywaniu wiedzy i pogłębianiu wiedzy, poprzez co będziemy mogli ocenić postępy w zakresie wiedzy uczestników w zakresie tematów modułów

szkoleniowych (pre- i post-test) oraz jakość materiałów wytworzonych przez uczestników w trakcie sesji szkoleniowych: prac naukowych, studiów przypadków, prezentacji (wskaźniki: trafność, oryginalność, rygorystyczność metodologiczna i jasność argumentacji);

- ➔ zachowanie , umiejętności nabyte przez uczestników w rozwiązywaniu problemów i myśleniu krytycznym oraz przydatność tych umiejętności w ich postępach w nauce . Poprzez identyfikację i zrozumienie wspólnych europejskich wartości, uczestnicy mogą podchodzić do wyzwań akademickich z szerszej perspektywy, co prowadzi do innowacyjnych i skutecznych rozwiązań. Ponadto, wspólne zrozumienie europejskiej solidarności może sprzyjać bardziej współpracującemu i wielokulturowemu środowisku pracy, co prowadzi do wrażliwości kulturowej.

Wyniki : Skuteczny program szkoleniowy rozwinie różnorodne umiejętności szkoleniowe rozwiązania wspomagające społeczność akademicką w nauczaniu i rozumieniu społeczno-kulturowej ewolucji wartości, historii i polityki europejskiej w organizacjach, z których pochodzą uczestnicy szkoleń.

Trenerzy powinni szczególnie rozważyć **ocenę na pierwszych dwóch poziomach** .

Każdy trener może dostosować te parametry do treści i rodzaju zajęć, jakie będzie prowadził z uczestnikami.

Inny proponowany przez nas model ewaluacji jest częściej stosowany w obszarze zasobów ludzkich niż w obszarze pedagogicznym i nazywa się KAS – Knowledge, Skills and Attitudes (Hlavac , 2023; Scott i in., 2016).

Zaczyna się od trzech parametrów, aby ocenić kwalifikacje osoby i jej potencjał do osiągnięcia sukcesu w danej dziedzinie. Te trzy parametry można wykorzystać do oceny stopnia wpływu modułów szkoleniowych na uczestników letniej szkoły EUROPIA.

Dla każdego parametru możemy zdefiniować 2-3 ogólne wskaźniki (które następnie możemy mierzyć bardziej precyzyjnie, w zależności od tematyki modułów szkoleniowych).

Każdy trener może dostosować te wskaźniki do wyznaczonych celów szkoleniowych.

- Wiedza

- o Wskaźnik 1. Uczestnicy znają podstawowe koncepcje przedstawione na kursie. Konkretnie, według tematu: np. kim były przedstawione postacie historyczne, jakie są główne trendy migracyjne itp.
- o Wskaźnik 2. Uczestnicy znają główne wartości promowane na kursie. W szczególności możemy ocenić wartości takie jak integracja, tolerancja, antydyskryminacja itp.

- Umiejętności

o Wskaźnik 1. Uczestnicy potrafią wskazać idee, wartości i rozwiązania wspierające Europę opartą na sprawiedliwości i solidarności w materiałach omawianych na kursie.

Wskaźnik 2. Uczestnicy potrafią omawiać, analizować i oceniać idee, argumenty, przemówienia i działania przedstawione na kursie, aby ustalić, czy wspierają one i promują zjednoczoną Europę opartą na wspólnych wartościach.

- Postawy

o Wskaźnik 1. Uczestnicy wykazują otwartość i szacunek dla różnic kulturowych i realiów historycznych przedstawionych na kursie

o Wskaźnik 2. Uczestnicy są zaniepokojeni wyzwaniami dla wartości europejskich przedstawionymi na kursie

Proces ewaluacji: etapy i narzędzia

Skuteczna ocena powinna być przeprowadzona w trzech lub czterech etapach. Proponujemy następujące kroki oceny:

1. **Ocena wstępna (pre-ocena)** ma na celu określenie poziomu wiedzy i oczekiwań uczestników przed rozpoczęciem szkoły letniej lub pierwszego dnia szkoły letniej w celu dostosowania treści i metod edukacyjnych. Jako narzędzia zalecamy kwestionariusz oceny wstępnej zawierający pytania dotyczące podstawowej wiedzy na temat tematyki szkoły letniej, osobistych oczekiwań, celów edukacyjnych i preferencji dotyczących metod nauczania. Wywiady indywidualne lub grupowe z uczestnikami mogą być również wykorzystane w celu uzyskania szczegółowego wglądu w ich potrzeby i motywacje.

2. **Ciągła (kształtująca) ocena**, której celem jest monitorowanie postępów uczestników w trakcie szkoły letniej poprzez informacje zwrotne w czasie rzeczywistym i obserwację wyników uzyskanych przez uczestników. Jako narzędzia można wykorzystać do monitorowania aktywnego zaangażowania i uczestnictwa studentów w sesjach, warsztatach i dyskusjach poprzez bezpośrednią obserwację trenera, wykorzystanie szybkich aplikacji ankietowych, takich jak Mentimeter lub Slido, w celu szybkiego zebrania opinii i sugestii uczestników po każdej sesji oraz krótkie testy lub quizy w celu szybkiej oceny na koniec każdego dnia lub sesji w celu sprawdzenia zrozumienia omawianych pojęć.

3. **Ostateczna (podsumowująca) ocena** ma na celu ocenę stopnia, w jakim osiągnięto cele edukacyjne, oraz uzyskanie przeglądu skuteczności programu. Kwestionariusze końcowej oceny zawierające pytania dotyczące ogólnej satysfakcji, trafności tematów, jakości materiałów i sesji oraz odczuwanej poprawy ich wiedzy, testy końcowe lub zadania, w których uczestnicy stosują wiedzę zdobytą podczas szkoły letniej, dzienniki refleksyjne, w których uczestnicy zastanawiają się nad swoimi doświadczeniami i wyciągniętymi wnioskami, mogą być używane jako narzędzia.

4. **Ocena po wydarzeniu (follow-up)** ma na celu monitorowanie długoterminowego wpływu szkoły letniej na rozwój zawodowy i akademicki uczestników. Narzędzia, które można wykorzystać, to kwestionariusze follow-up 3-6 miesięcy po wydarzeniu, aby ocenić, w jaki sposób uczestnicy

zastosowali zdobytą wiedzę i czy osiągnęli swoje cele rozwoju osobistego i/lub indywidualne wywiady z niektórymi uczestnikami, aby zrozumieć długoterminowy wpływ szkoły letniej na ich karierę akademicką lub zawodową.

Proces sprzężenia zwrotnego

Informacje zwrotne powinny być zbierane stale i systematycznie przez cały okres trwania szkoły letniej w celu optymalizacji i udoskonalenia działań szkoleniowych. Należy je również zbierać pod koniec szkoły letniej, aby umożliwić wprowadzanie korekt w czasie rzeczywistym.

Dlatego też do narzędzi (np. kwestionariusza wstępnej ewaluacji) można wprowadzić pytania dotyczące oczekiwań i celów uczestników, aby zebrać wstępne opinie jako część wstępnej ewaluacji.

Podobnie, pytania są również zalecane podczas szkolenia jako część oceny codziennej lub kształtującej. Każdy trener może użyć kilku pytań, aby zebrać szybką informację zwrotną od uczestników na temat ich aktywności szkoleniowej.

Zaleca się również, aby ocena końcowa szkoły letniej zawierała kilka pytań, które pozwolą ocenić ogólną satysfakcję i wpływ wydarzenia.

Informacje zwrotne powinny zawierać opinie uczestników na temat jakości treści, skuteczności trenerów, trafności materiałów, wpływu na ich rozwój osobisty i zawodowy oraz ich zadowolenia z organizacji szkoły letniej.

Zalecamy tworzenie szczegółowych kwestionariuszy przy użyciu platform takich jak Google Forms, SurveyMonkey lub Typeform na początku i na końcu szkoły letniej. Podczas modułów szkoleniowych zalecamy korzystanie z aplikacji do sprzężenia zwrotnego w czasie rzeczywistym, takich jak Mentimeter, Slido lub Kahoot, które umożliwiają szybką dystrybucję interaktywnych ankiet podczas sesji.

Część 6. Proces ukończenia pilotażu OWSS

Proces ukończenia studiów odzwierciedla procedury i wymagania dotyczące uzyskania certyfikatu OWSS, biorąc pod uwagę kompetencje i umiejętności niezbędne do nauczania zgodnie z koncepcją EUROPIA.

Proces ukończenia kursu zostanie zorganizowany po ukończeniu letniej szkoły on-wheel. Ukończenie kursu zależy od kryteriów kursu. Każdy uczestnik powinien mieć możliwość oceny edukatorów i aspektów organizacyjnych OWSS. Zgodnie z otrzymanymi opiniami OWSS można dalej udoskonalać i/lub zmieniać, aby lepiej odpowiadał potrzebom studentów.

Zgodnie z decyzją zespołu platforma nie wystawi automatycznie certyfikatu po ukończeniu kursu, ale będzie oznaczać postępy. Tak więc wydanie certyfikatu (jeśli taki istnieje) powinno być decyzją podjętą przez odpowiedniego nauczyciela. Przykładowy projekt tego dokumentu można znaleźć na końcu tego rozdziału. Oczywiście istnieje minimalny wymóg obecności i wyniku oceny, aby uczestnicy

mogli ubiegać się o ukończenie kursu (co najmniej 80% obecności i 75% wyniku). Ponadto uczestnicy muszą spełniać określone kryteria określone dla każdego kursu, które mogą obejmować różne zadania, projekty i oceny.

Część 7. Dalsza lektura

- Prace teoretyczne nad podejściami pedagogicznymi:

Grohmann , A., & Kauffeld , S. (2013). Ocena programów szkoleniowych: rozwój i korelaty Kwestionariusza Oceny Szkolenia Zawodowego. *International Journal of Training and Development* , 17 (2), 135-155, dostępne na: https://www.researchgate.net/publication/256061891_Evaluating_Training_Programs_Development_and_Correlates_of_the_Questionnaire_for_Professional_Training_Evaluation .

Hlavac , J. (2023). Wiedza, umiejętności i zdolności (KSA) jako miara do rekonceptualizacji zdolności: perspektywa wielostronna. *The Interpreter and Translator Trainer* , 17(1), 29–53. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2023.2170052>

Scott, S., Scott, DE, Webber, CF (2016). Podróż uczenia się KSA w ocenie: Rozszerzenie 4L – Life-Long Learning Leader – Framework. W: Scott, S., Scott, D., Webber, C. (red.) Ocena w edukacji. Umożliwiająca moc oceny, tom 2. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-23398-7_9

- Podręczniki/poradniki pedagogiczne:

<https://www.go2itech.org/resources/training-evaluation-framework-and-tools-teft/>

<https://www.mindtools.com/ak1yhhs/kirkpatrick-czteropoziomowy-model-oceny-szkolenia>

- Jak zrobili to inni:

<https://euroclio.eu/resource/sharing-european-histories-course-self-guided-plans/>

<https://euroclio.eu/resource/inny-inny-identyczny/>

<https://retopea.eu/s/pl/item/6112>

<https://retopea.eu/s/pl/strona/wycinki>

<https://blog.euscreen.eu/activity-2-3/>

<https://euroclio.eu/resource/nauczanie-i-uczenie-sie-o-zyciu-w-regionach-granicznych-XX-wieku-z-trecia-audiowizualna/>

<https://euroclio.eu/resource/zrozumienie-wspolnej-przeslosci-nauka-dla-przyszlosci-2/>

<https://euroclio.eu/2018/10/01/budowanie-transnarodowych-mostow-miedzy-edukatorami-na-balkanach-zachodnich-nauczyciele-o-nauczaniu-opublikowano-w-7-jezykach/>

<https://contestedhistories.org/uncategorized/kontrowersyjne-murale-w-belgradzie/>

<https://contestedhistories.org/>

<https://contestedhistories.org/resources/educational-materials/>

<https://euroclio.eu/2017/12/22/czy-europa-pomoze-balkanom-spozyc-historie/>

<https://www.archivesportaleurope.net/>

*****

Materiały/zasoby/projekty zostały stworzone w ramach projektu EUROPIA:

<https://www.europiaproject.eu/>

<http://tp.europiaproject.eu/>

Konsorcjum projektu EUROPIA nie ponosi odpowiedzialności za ich wykorzystanie przez osoby trzecie.

Co-funded by
the European Union

Współfinansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak poglądami i opiniami wyłącznie autora(-ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie mogą być za nie pociągnięte do odpowiedzialności.

© 2022-2025. Ta praca jest licencjonowana na podstawie [licencji CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

EUROPIA

